

**คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐**

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา การพ้นจากตำแหน่ง หน้าที่และอำนาจ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความเห็น และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่จะใช้ประกอบการพิจารณาและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย โดยการดำเนินการดังกล่าวอาจมีความจำเป็นต้องมีการกระทบหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลบางประการ และเป็นไปเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่จะต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

สาระสำคัญของกฎหมาย

๑. องค์ประกอบของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีทั้งหมด ๖๗ มาตรา ประกอบด้วย

- ๑.๑ บททั่วไป มาตรา ๑ – มาตรา ๗
- ๑.๒ หมวด ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๘ – มาตรา ๓๒
- ๑.๓ หมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ มาตรา ๓๓ – มาตรา ๔๖
- ๑.๔ หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๔๗ – มาตรา ๕๘
- ๑.๕ หมวด ๔ บทกำหนดโทษ มาตรา ๕๙
- ๑.๖ บทเฉพาะกาล มาตรา ๖๐ – มาตรา ๖๗

๒. ความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ได้กำหนดนิยามคำว่า “สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล บรรดาที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย หรือตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

๓. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

๓.๑ องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการฯ จำนวน ๗ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้เป็นกลางทางการเมือง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในด้านดังต่อไปนี้อย่างน้อยด้านละ ๑ คน แต่จะเกินด้านละ ๒ คนไม่ได้

- (๑) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกัน
- (๒) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษา
- (๓) มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
- (๔) มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- (๕) มีความรู้และประสบการณ์ด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของไทยเป็นที่ประจักษ์ที่จะยังประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำหรับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการฯ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ประกอบด้วยคุณสมบัติจำนวน ๕ ข้อ และมาตรา ๑๐ ประกอบด้วยลักษณะต้องห้ามจำนวน ๒๕ ข้อ

๓.๒ การได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๒.๑ การสรรหา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๑ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการฯ ไว้ จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน (จำนวน ๓ คน) ผู้แทนสภาทนายความ ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข ผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชน และอาจารย์ประจำหรือผู้เคยเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษา

ในส่วนของกระบวนการและขั้นตอนการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการฯ นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ โดยผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึง ๒ ใน ๓ ของจำนวนคณะกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จากนั้น คณะกรรมการสรรหาจะส่งรายชื่อผู้ที่ได้รับการสรรหาไปยังวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ

๓.๒.๒ การให้ความเห็นชอบโดยวุฒิสภา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๔ กำหนดให้ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

๓.๒.๓ การแต่งตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๔ วรรคท้าย กำหนดให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

๓.๓ วาระและการพ้นจากตำแหน่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๙ ได้บัญญัติให้กรรมการฯ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ส่วนการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการฯ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระแล้ว มาตรา ๒๐ ยังได้บัญญัติให้กรรมการฯ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ ๑) ตาย ๒) ลาออก ๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ๔) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๐ กล่าวคือ จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๓.๔ การหลีกเลี่ยงกรณีผลประโยชน์ทับซ้อน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จาก

(๑) บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละ ๔๙

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕ ได้กำหนดให้กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ ปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ และในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใดๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่ คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ

๓.๕ หน้าที่และอำนาจ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ ไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี โดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

โดยในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้คณะกรรมการฯ ทำหน้าที่ดังกล่าว เมื่อความปรากฏต่อ คณะกรรมการฯ ไม่ว่าจะโดยทางใด ไม่ว่าจะ มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น โดยให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความเข้าใจโดยไม่ชักช้า และต้องศึกษาวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะนั้นขึ้นอีก

และมาตรา ๓๙ ได้บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการฯ รับเรื่องที่คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา ได้แก่ ๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ๒) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ ๓) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว ๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อประชาชน โดยส่วนรวม ๕) เรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว ๖) เป็นเรื่องที่คณะกรรมการฯ เคยพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันจะทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป และ ๗) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

โดยในมาตรา ๔๐ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการฯ จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ฯ ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน หากไม่แล้วเสร็จจะขยายเวลาออกไปอีกไม่เกิน ๑๘๐ วัน และในกรณีที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลาที่ขยายโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการฯ พ้นจากตำแหน่งตั้งคณะ

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๗) ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างกันในทาง วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสนา

(๘) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๙) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑๐) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑๑) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น โดยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๘ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คณะกรรมการฯ จะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการฯ ก็ได้ และมาตรา ๓๐ ได้บัญญัติให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และกรรมการไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔ ได้นิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ยังได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการฯ เพิ่มเติม ได้แก่

มาตรา ๓๕ บัญญัติให้ในการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ คณะกรรมการฯ มีอำนาจ ดังนี้

(๑) ขอให้หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าว หรือ บุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือ

พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ กำหนด ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลใดไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการฯ ร้องขอ คณะกรรมการฯ จะออกคำสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นดำเนินการดังกล่าวก็ได้

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๕๙ ได้กำหนดโทษไว้สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวด้วย

(๒) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่เคหสถานหรือสถานที่ที่จะเข้าไปในนั้นมีได้อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยินยอม ให้เข้าไปได้เมื่อมีหมายของศาล

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๗ บัญญัติให้ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา และผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการฯ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการฯ มอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๘ บัญญัติให้ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะเป็นภัยอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง กรรมการผู้ผู้นั้นอาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นได้ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการฯ ทราบ ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ กรรมการผู้ผู้นั้นอาจสั่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือตามที่เห็นสมควรได้

๔. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔.๑ สถานะของสำนักงานฯ และข้าราชการสำนักงานฯ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๗ บัญญัติให้สำนักงานฯ เป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจในการออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการกำกับดูแลสำนักงานฯ ได้ ตามมาตรา ๔๙

ในส่วนของสถานะข้าราชการสำนักงานฯ มาตรา ๕๐ วรรคสอง บัญญัติให้ข้าราชการสำนักงานฯ เป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ โดยในเรื่องการบริหารงานบุคคลที่ไม่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยมาตรา ๕๑ ได้บัญญัติให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการฯ ทำหน้าที่เป็น ก.พ. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

นอกจากนี้ มาตรา ๕๓ บัญญัติให้สำนักงานฯ มีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการพนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานฯ และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานฯ ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการฯ โดยคณะกรรมการฯ จะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการก็ได้

๔.๒ หน้าที่และอำนาจ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๘ ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของสำนักงานฯ ไว้ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
- (๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ และกรรมการฯ
- (๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการฯ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

หมายเหตุ : คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ เท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ